

Resa till Tornedalen 7-13 juni 2019

Deltagare

Annika Morberg
Barbro Flermoen
Barbro Nordström
Birgitta Svensson
Britt Hönig-Jones
Elisabeth Feuk-Lagerstedt
Margareta Söderberg

Ledare

Gigi Sahlstrand och Bo Thoor

Bilderna är tagna av mig, Margareta, Gigi, Gunhild,

Dag 1, fredag 7:e juni. Bjurträsk by, Svartskata by/Ersnäs, Risudden Arthotel Tornedalen

En dag med sol och sommar, 27°

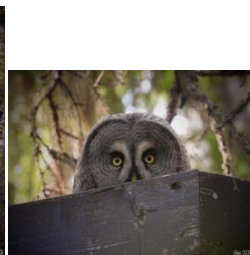
Eftersom jag tjuvstartat resan och redan var i Tornedalen så följde jag med Gunhild Stensmyr (som driver Arthotel Tornedalen där vi ska bo) i hennes bil till Luleå för att plocka upp de andra deltagarna: först järnvägsstation, sen hämtade vi den minibuss vi ska använda under veckan och så till flygplatsen och hämtade resten.

Vi åkte inåt landet till en känd slaguggleholk, nära Bjurträsk by, där vi möttes av Krister Jakobsson som har en stuga nära holken och är ringmärkare. Först fikade vi och kikade på honan som stack upp huvudet i holken. Krister skulle kolla om ungarna var färdiga att ringmärkas så han och Bosse gick upp till holken. Honan flög ut, utan att fångas och de två ungarna var för små att märkas, men Krister tog med en ner och visade för oss, medan honan satt i närheten och övervakade. När vi åkte vidare satt hon i holken igen.

Åkte en bit tillbaka mot kusten och fick en blöt promenad in i skogen, förbi blommande åkerbär, hjortron och rosling. På en tillverkad boplattform låg en lappuggla och tittade på oss.

Sen fortsatte vi vidare österut, förbi Ersnäs nära Svartskata by, och stannade vid ett hygge för att spana efter ortolansparv. Vi fick se både den, sidensvansar, buskskvätta, dvärgmåsar, mm

Tillbaka till hotellet där Gunhild välkomnade oss. Lite välkomstprat ute på gården, med bl a järnsparv sjungande och en aftonfalk som flög snabbt förbi. God middag med stek och mandelpotatisgratäng. Och som avslutning en god dessert.

Dag 2, lördag 8:e juni. Karungi ängar och ödehuset, Kukkolaforsen

Fortsatt sol och sommar, 25°

Frukost kl 8. Vid 9 startade vi med en promenad upp i skogen bakom hotellet. En knipa flög ur en holk i skogsbrynet. Ca 2 km promenad till ett nybyggt utkikstorn (och ett mycket tjugigt dass). På vägen skrämde vi iväg en tjäderhona som låg på ägg alldeles bredvid stigen. Vi hade blivit förvarnade om att det skulle finnas ett bo – men inte var. Det låg 7 st vackra gul-brun-spräckliga ägg i redet.

Tillbaka bjöds det på fika med nylagad rabarberpaj. Sedan avfärd söderöver mot Kukkolaforsen. Vi gjorde några stopp längs vägen för att spana ut över ”Karungi ängar” vid Övre Kukkola. Längsta stoppet vid ett ödehus. Detaljstuderade den nordliga gulärlan, thunbergi, som satt snällt på en ledning och lät oss titta länge. En storspov hade nog sitt bo i närheten, den försökte locka bort oss.

Vi åt lunch vid Kukkolaforsens brusande strand. Några båtar fyllda med hjälmförsedda deltagare for ner i vattenvirvlarna. Men det häftigaste var en som stod och håvfiskade vid stranden – och fick upp en 13 kg lax! Fiskaren halkade på en klippa och skrapade ena benet och höll på att få hjärtslag på kuppen. Vi gick runt och tittade på de gamla byggnaderna med magasin, kvarn, såg, mm. Och hann även med lite fågeljakt: sävsparv, trädgårdssångare, bl a.

På hemvägen stannade vi vid Pesula lantbruk och Gårdsbutik där det bl a såldes produkter av rybs (inte raps) olja, senap, mm. Och så lite avslutande skådning ut över vatten som gav stjärtand, brushane, grön- och rödbena och en svartsnäppa. Ett försök till gjordes att locka fram järpen på en skogsbilväg nära Risudden. En taltrast sjöng vackert för oss och gransångaren chif-chaffade – men ingen järpe.

Lite vila före middag med förrätt ute, med svartvita flugsnappare och en större hackspett som sällskap. Sen älgfärsbiffar med rostade grönsaker. Och till artgenomgången serverades glass och hjortron. Efter två dagar är gruppen uppe i 80 arter – även om inte alla sett/hört allt. Och i natt slutar solen att gå ner bakom horisonten!

Dag 3, söndag 9:e juni. Övre Hedenäset, Ekopark Rautiorova

Växlande väder: sol, mulet, regnskurar med åska, runt 20°

I dag gick färden norrut. Första stopp i Övre Hedenäset där det rapporterats mindre flugsnappare. Vi lyssnade ett tag, hörde kungsfågel, grå flug bl a – men ingen mindre. Några stopp i vägkanten för att spana ut över intressanta ställen. Stannade vid polcirkeln. Svängde in på mindre vägar. Fikastopp vid en fin liten sjö, Rantajärvi, där det bl a simmade storlom. På land hittade vi bl a blommande korallrot. Och vid stranden lyckades vi få se den sällsynta vadaren vitbenan, som kan hittas på grunt vatten – ofta med en kikare!

Vägarna blev bara mindre och mindre och farten långsammare. Parkering i en vägförgrening vid Ekopark Rautiorova. Gick en ca 4 km tur i fin gammal skog. Såg bl a bergfink på nära håll och några gigantiska myrstackar. En kort paus vid Ekoparksbänken – en stenbänk mitt i skogen som flögs hit med helikopter i samband med att Ekoparken invigdes 2008. Sista biten fick vi användning för regnkläderna då det kom en rejäl skur. Och när vi var tillbaka till bilen och packade upp den efterlängtrade lunchen kom nästa skur.

Regnet avtog medan vi startade återfärden och vi kunde göra ett stopp längs vägen och lyckades få syn på en lavskrika i toppen av ett torrt träd. Den satt snällt kvar tillräckligt länge för att Gigi skulle hinna springa till bilen och plocka fram tuben så vi alla fick en snabbtitt. Kryss för några!

Ett stopp till vid en myr där en gök nästan blev närgången efter att Gigi kokoat och gjort den upprörd. En tornfalk visade sig också.

Resten av hemresan gjordes utan stopp och efter en kort uppfräschning serverades åter en mycket god middag. Norrbottniska ”tapas”: ost, mandelpotatis med nässelpesto och torkat tunnskuret kött. Rimmad torsk med vitvinsås och svart ris. Och som avslutning en citronkladdkaka. Mums!

Några gav sig iväg på en kvällstur med ugglespaning. Och fick fin obs på en hökuggla och småspov. 11 nya arter i dag – totalt 91.

Dag 4, måndag 10:e juni. Jouksengi, Renfabriken, Ruskola skidbacke

Lite tristare väder: mulet, många skurar, duggregn, 14°

Började en timme tidigare i dag. Dagens huvudbyten är sparvar: vide och dvärg. Körde iväg norröver. Första stoppen i trakten av Jouksengi. Körde runt på småvägar, ur och i bilen, spelade, lyssnade. Rödvingetrast, trädpiplärkor, bofinkar, mm men inga sparvar. Fm-fika vid Svansteins badplats med Dagnys äppelpaj! En granne till Gunhild som hjälper till med bakning. Mums! Vi jagade runt efter en rosenfink: en inte helt utfärgad hane som inte riktigt ville visa sig. Ett björktrastpar hade ungar i ett bo nära parkeringen.

Fortsatte västerut ut i skogen, på grusvägar – en rak så långt ögat ser. Stopp här och där. Sen gick vi en bit längs en ännu mindre väg (tillsammans med ungefär hundra tusen myggor) och fick höra en videsparv som alldeles självmant spelade för oss inne bland buskarna. Efter en liten utmaning från Gigis telefon kom han flygandes och satte sig alldeles framför näsan på oss! Vi gick också förbi en något felparkerad båt i snären...

Lunch serverades vid en eld, under tak, vid Kärsiäisenjärvi, även kallad lomsjön – och mycket riktigt fanns det två storlom ute på vattnet. En av oss (jag) hade inte riktigt lyckats få med rätt utrustning för en regnig dag (glömt ta med regnjackan) – men tack vare Gigis byggvaruhussponsrade regnponcho klarade jag mig bra ändå!
Våra dedikerade guider fortsatte oförtrutet försöka få tag även på dvärgsparven – men vi fick klara oss utan den i dag.

Vi stannade till vid Tornedalens Renprodukter och inhandlade olika torkade och rökta godsaker för ”norlandstapas” när vi är hemma igen.

Eftermiddagsfika serverades i regnskydd av en byggnad vid Ruskola skidbacke, en fd backe – den hade inte använts senaste säsongen. När vi klev ut bussen hemma visade en fin tornfalk upp sina flygkonster över älvkanten. Den låg helt stilla mot vinden nästan utan att röra vingarna. Vackert!

Middag: mozzarella- och tomatsallad, kyckling med mathavre och en rabarberkräm som avslutning. Mycket gott (som vanligt)! 3 nya arter i dag, totalt 94.

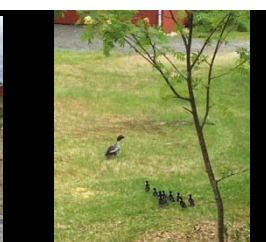
Dag 5, tisdag 11:e juni. Haparanda Sandskär, nära Karungi

Mulet, 5-9°

Till Haparanda hamn där Per och Lena välkomnade oss ombord på båten Bosmina för en båtresa ut till Haparanda Sandskär. (Bosmina är ett pyttelitet kräftdjur som lever i bräckt vatten och är basföda för bl a siken och siklöjan.) Med rejäla flytvästar och vinden i ryggen blev det en behaglig resa. Vi såg bl a kustlabb och vikare som låg och solade på några stenar ute i vattnet. De flesta småöar vi passerade (och även Sandskär) var älgbetade – dvs allt upp till ca två meters höjd var renätet och kalt. Såg lite lustigt ut med genomsyn tvärs över öarna. Vi steg iland på öns norra udde efter att båten helt enkelt kört upp i sanden, ingen förtöjning behövdes vid bryggan. En lyxig förmiddagsfika serverades: tunnbröd med rökt lax och kalixrom. Sen promenerade de flesta av oss längs en spångad led till det sydvästra hörnet av ön, Kumpala fiskeläge. Några valde att följa med båten. Det var ett speciellt landskap med både hedar, sanddyner och skog. Och något lägre myrstackar än i Rautiorova!
Gunhild fick meddelande och bild på att knipungarna i en av holkarna vid hotellet har lämnat boet.

Lunchen var lika fin som fikaten! Varmrökt lax med potatis och hjortronsås och en havtornskrämm till efterrätt. Sen fick vi en guidning i fiskeläget och till kapellet och den gamla begravningsplatsen med tre (eller kanske fyra) gravar. Vi fortsatte till ringmärkningsplatsen och utsikt över stranden, där vi såg bl a havsörn, kustlabb, svartsnäppa, brushane och till sist också en roskarl.

Hemfärden var ju lite längre än utfärden men vi hade det bra på båten, bl a med hjälp av Lenas berömda mockarutor!

På väg hem i bussen gjorde vi också en avstickare till där de sett hökugglan en tidigare kväll. Och den visade snällt upp sig! Inte bara en utan två stycken! Lite sen middag, kl 21, med det var kanske lika bra efter allt ätande under dagen! Simmis underbara torsk slank lätt ner! 18 nya arter i dag, totalt 112.

Dag 6, onsdag 12:e juni. Risudden, Hedenäset kyrkudden, Isovaara, Luppioberget Växlande väder, 8-17°

Vi började med en tur på småvägar bakom hotellet med hopp om att få se/höra järpe. Och det fick vi! Först gick två stycken på vägen framför oss, vi hann ur bilen och fick in en av dem fint i tuben! Sedan en kort glimt av en till vi sidan av vägen när vi satt i bilen. Vi körde fram till en stor torvtäkt, där brytning av torv pågår för fullt. Lyssnade och spanade ut över de öppna ytorna och längs vägen: en tornfalk, sävsparv och en ren.

Sen ut till kyrkudden i Hedenäs för fika och span efter bl a backsvalar. Vi fick bägge! Svalorna hade bon i sandbrinken på andra sidan älven och det var full aktivitet. En smålom låg ute i älven och fiskade.

Sen blev det en tur till ett naturreservat nära Övertorneå, Isovaara, där jag innan resan började hade gått runt och sett norna (en vacker liten norrländsk orkidé som blommar nu på våren) och ett par järpar. Vi lyckades hitta nästan tillbaka till där jag såg blommorna – men hittade bara en, plus ett par överblommade. Jag hade hittat ca 20 st så vi kom inte helt rätt, men fick ändå se den! Och när vi körde därifrån skrämde vi också upp en järpe vid sidan av vägen. Det var för myggigt för lunch där, som vi tänkt, så vi åkte till Övertorneås camping för en god pastasallad.

Nästa stopp Luppioberget. Där tog vi en snabb kaffe, medan en fiskgjuse flög förbi med en fisk i klorna, och besteg sedan berget. Inga speciella fåglar på berget, men häftiga stenformationer och en vacker utsikt.

På hemväg gjorde vi en kort avstickare till Gunhilds skogshus och för att fota de vackra vasaitorna i byn.

Middagen inleddes med lite bubbel och löjrom ute på gården. Sen gravad älgstek med skogssvamprisotto och vit chokladmousse med lingonkolasås som avslutning. Vi har verkligen blivit försedda med god mat under veckan!

Tog sen en tur för ugglespaning. Såg först några ljunpipare på ett fält och sedan en kort skymt av jordugglan innan det var dags för hemfärd och sängen.

5 nya arter, 117 totalt.

Dag 7, torsdag 13:e juni. Kukkolankoski, IKEA-dammen, Gammelstadsviken i Luleå

Växlande 13-18°

Jag tog själv en promenad före frukost och konstaterade att tjädern lämnat boet!

Birgitta åkte buss efter frukost, hade ett tidigt flyg att passa. Vi andra packade bussen full med allas väskor (utom mina förstås) och körde i kolonn upp till Övertorneå och över till finska sidan. Stannade för fotografering mitt emot hotellet och sedan till Kukkolankoski (samma fors, men på finska). Forsen är 3,5 km lång totalt med en fallhöjd på 13,8 meter. Fikade medan vi tittade på några håvare, två i taget fick plats att håva i 5-minuterspass – sedan var det dags för nästa.

Nästa två stopp i Haparanda vid IKEA-dammen och en grop i närheten. Sothöna, svarthakedopping och en stor backsvalekoloni med sina bon i kanten av gropen, precis jämte vägen. Men tyvärr ingen salskrake.

Vidare till Gammelstadsviken utanför Luleå och en snabb smörgåslunch innan vi promenerade ner till tornet där vi avslutningsvis fick brun kärnhök, lärkfalk och brunand. 5 nya arter i dag, totalt 122 arter vilket är rekord för den här resan (förutom 2014 då de hade en övernattnings ute på Sandskär).

Förutom den allestädes närvarande storspoven så såg/hörde vi följande arter

Sångsvan
Grågås
Kanadagås
Vitkindad gås
Bläsand
Snatterand
Kricka
Gräsand
Stjärtand
Skedand
Brunand
Vigg
Knipa
Småskrake
Storskrake

Järpe
Orre
Tjäder (bo med 7 ägg)
Smålom
Storlom
Skäggdopping
Svarthakedopping
Storskarv
Bivråk
Havsörn
Brun kärnhök
Ormvråk
Fjällvråk
Fiskgjuse
Tornfalk
Aftonfalk
Lärkfalk
Sothöna
Trana
Strandskata
Större strandpipare
Ljungpipare
Tofsvipa
Brushane

Enkelbeckasin
Morkulla
Småspov
Storspov
Skogssnäppa
Svartsnäppa
Gluttsnäppa
Grönbena
Rödbena
Drillsnäppa
Roskarl
Kustlabb
Dvärgmå
Skrattmå
Fiskmå
Silltrut
Gråtrut
Havstrut
Fisktärna
Silvertärna
Småtärna
Tobisgrissla
Tamduva
Ringduva

Gök
 Hökuggla
 Slaguggla
 Lappuggla
 Jorduggla
 Tornseglare
 Större hackspett
 Sånglärka
 Backsvala
 Ladusvala
 Hussvala
 Trädpiplärka
 Ängspiplärka
 Gulärka
 Sädesärka
 Sidensvans
 Gärdsmyg
 Järnsparv
 Rödhake
 Rödstjärt
 Buskskvätta
 Stenskvätta
 Koltrast
 Björktrast
 Taltrast
 Rödvingetrast
 Dubbeltrast
 Sävsångare
 Ärtsångare
 Trädgårdssångare
 Grönsångare
 Gransångare
 Lövsångare
 Kungsfågel
 Grå flugsnappare
 Svartvit flugsnappare
 Blåmes
 Talgoxe
 Nötskrika
 Lavskrika
 Skata
 Kaja
 Gråkråka
 Korp
 Stare
 Gråsparv
 Pilfink
 Bofink
 Bergfink
 Grönfink
 Grönsiska
 Mindre korsnäbb

Större korsnäbb
 Rosenfink
 Domherre
 Gulsparv
 Ortolansparv
 Videsparv
 Sävsparv

**Fyrfota mm (dvs ej
 fåglar)**
 Skogshare/Svenskhare
 Gråsäl
 Vikare
 Ekorre
 Rådjur
 Älg
 Ren